

DE TREK OVER ZEE VERGELEKEN MET DE WAARNEMINGEN
VAN VERWEY EN BROUWER uit 1918

Sinds de zomer van 1969 kijkt ondergetekende vrij regelmatig naar trekkende vogels boven zee. De passerende vogels werden zo nauwkeurig mogelijk geteld. Vergelijkingen tussen de verschillende jaren worden zodoende mogelijk.

Hoewel vooral de laatste jaren het waarnemen boven zee in populariteit stijgt, is er toch ook vroeger al heel wat over zee getuurd. Helaas schreef men dan alleen de zeldzame vogels op, tervijl de algemeen doortrekkende vogels zelfs niet eens geschat werden. Ook missen we in oude verslagen vaak de vermelding van het aantal uren dat waargenomen werd.

Het bekendste trekvogelverslag van Noordwijk is wel dat van J. Verweij en G.A. Brouwer, gepubliceerd in Ardea, 8e jaargang blz.1-92. De heren namen meestal waar vanaf het dak van Hotel "Noordzee". Vanaf half september tot half februari werd vrijwel dagelijks waargenomen. Daar er vaak met meerdere personen werd waargenomen, mogen we wel aannemen, dat er (met een telescoop!) ook veel over zee gekeken is. In het gepubliceerde verslag wordt de tijdsduur van de waarnemingen niet vermeld; men bedient zich veel van termen als "in groten getale", "veel" enz. Dit maakt het vergelijken van hun tellingen met mijn uur tellingen uiteraard moeilijk.

Toch springen er wel een paar markante verschillen naar voren, waaruit blijkt dat er vroeger voor onze kust toch andere vogels te zien waren dan nu. In de eerste plaats valt het erg op dat Verwey en Brouwer vanaf begin oktober vrijwel dagelijks DUIKERS zagen. Vooral december was een goede maand. b.v.

17 december: "ze passeeren zoo talrijk dat men er af en toe 10-15 ex. in het toch kleine veld van de telescoop heeft".

De aantallen die we tegenwoordig nog voor de kust zien, vallen daarbij in het niet. Deze soort is blijkbaar erg afgenomen, of mijdt nu onze kustgebieden. Jammer dat er van de duikers vroeger zo weinig is genoteerd, dan was een betere vergelijking mogelijk geweest.

Ook was de GROTE ZEEËEND vroeger beslist een normale verschijning voor de kust. Verschillende keren lezen we "tamelijk veel bruine zeeëenden". Tegenwoordig zijn de waarnemingen van deze soort meestal per seizoen op één hand te tellen. In 1969 zag ik zelfs geen enkel exemplaar.

De ZWARTE ZEEËENDEN zijn eveneens enorm in aantal teruggelopen. "Er trekken nu ontelbare eenden", klinkt ons nu als een sprookje in de oren. Ook de heer J. Moerkerk alhier bevestigde dat de derde bank vroeger zwart was van de zwarte zeeëenden. De vervuiling van de zee door stookolie zal hier wel een grote rol gespeeld hebben. Dit kan natuurlijk ook opgemerkt worden met betrekking tot andere soorten. Hoewel alkachtigen ook nu nog weleens worden opgemerkt, zullen er toch niet velen van ons in hun notitieboekje hebben staan: "er passeert een groepje zeekoeten".

Gelukkig zijn er ook soorten die we nu toch vaker zien dan in de tijd dat Verwey en Brouwer hier waarnemen.

Dit geldt in de eerste plaats toch wel voor de KLEINE MANTELMEEUW, die bij Verwey en Brouwer slechts 2x genoemd wordt en nu, vooral in september, vaak met tientallen en af en toe met honderden per uur passeert. Trouwens alle meeuwsoorten lijken algemener geworden te zijn. Opvallend is dat bij de STORMMEEUWEN, toen nog kleine zeemeeuw geheten, die bij Verwey en Brouwer steeds genoemd werd als ze de soort zagen, maar die nu dagelijks gezien kan worden.

Ook talrijker lijken de JAN VAN GENTEN geworden te zijn. Vergelijkingen trekken bij deze soort is vrij moeilijk, omdat de talrijkheid van de soort in ons kustwater van jaar tot jaar nogal kan verschillen. Toch zagen Verwey en Brouwer slechts enkele malen kleine groepjes, terwijl wij de laatste jaren af en toe meer dan 100 exx. per uur zagen passeren. Op de broedplaatsen van deze soort is ook een toename geconstateerd. Dit staat in verband met het voordeel dat deze vogels hebben van de moderne manier van visvangst.

Tenslotte is het aardig te vermelden dat ook Verwey en Brouwer reeds een PIJLSTORMVOGEL zagen en wel een VALE NOORDSE PIJLSTORMVOGEL (*Puffinus puffinus mauretanicus*). Tegenwoordig raakt iedereen die in september en in oktober veel boven zee tuurt, ervan overtuigd, dat pijlstormvogels niet tot die zeldzaamheden behoren, waartoe men ze vroeger rekende. Ook bij Noordwijk worden de laatste tijd vrijwel jaarlijks pijlstormvogels waargenomen.

Vergelijkingen tussen vroeger en nu vallen meestal in het voordeel van vroeger uit. Ook bij de trek boven zee is dat in grote lijnen wel het geval. In hoeverre zich veranderingen hebben voltrokken, is helaas niet meer te achterhalen, daar nauwkeurige tellingen ontbreken.

Daarom hebben enkele zeetrekwaarnemers de koppen bij elkaar gestoken en hebben een plan opgezet om de vele waarnemingen die nu van zeevogels worden gedaan onder te brengen in een kaartsysteem, zodat vergelijkingen in de toekomst mogelijk zullen zijn. In het najaar van 1972 werden reeds meer dan 500 teluren op kaart gezet. Een voorlopig verslag van deze waarnemingen is verschenen in "De Pieper". Enkele overdrukken zijn bij ondergetekende nog verkrijgbaar.

J. van Dijk
Joz. de Veerstraat 42

NESTKASTEN NIEUW-LEEUVENHORST

Door verschillende omstandigheden heb ik dit jaar minder tijd dan voorheen beschikbaar voor de vogelarij. Graag zou ik de nestkastcontrole aan een ander willen overdoen.

De ± 45 kasten moeten tenminste 3x gecontroleerd worden (begin mei, eind mei en half juni).

Een controle neemt ongeveer 2½ uur in beslag.

Wie zou zich hiermede willen belasten?

Nadere inlichtingen bij:

J. van Dijk
Joz. de Veerstraat 42
Telefoon: 01719-7114